

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.501/2021/4.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Vígvári Katalin ügyvéd (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Dr. Máriás Julianna ügyvéd (cím4)

A per tárgya:

Személyiségi jogsértés megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.350/2020/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Törvényszék 013.P.20.325/2020/15.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy az illetékes állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg a Magyar Államnak 100.000 (százezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes H. polgármestere, aki a „B. É.” című folyóirat 2019. október havi számában jelentette be, hogy a 2019. október 13-ra kitűzött önkormányzati választáson ismét

versenybe száll a falu polgármesteri tisztségéért, egyben bírálta a másik polgármesterjelölt, K. I.-né programját.

[2] Az alperes, aki 2017 nyarán költözött H.ra, 2019 őszén Facebook csoportot hozott létre azért, hogy a falu lakosai számára biztosítsa a közérdekű információcsere lehetőségét. A „H. észrevételek” elnevezés alatt 136 taggal működő csoportban 2019. október 7-én két levelet tett közzé az alábbi szöveggel: „Nem tudom, hányan láttátok ezt, én a postaládámban találtam. Érdemes elolvasni! Kérlek, osszátok minél több embernek!”

[3] Az egyik levél (a továbbiakban: első levél) szövege a következő: „Elég-e a pótkocsi nyárfa választásokra? Természetesen nem, de, hogy tudjuk, ki mennyit lopott az elmúlt négy évben (is!!) kezdjük az elején... Majd mindenki tudja, hogy a múltkori szavazáskor 5000 Ft-ot ért egy fotó a polgármesterre leadott szavazatáról, az idén biztos emeli majd, bár amilyen fukar, lehet úgy van, hogy a falunapi ingyen kaja most legyen mindenkinek elég. Az elmúlt uralkodása alatt, ugye két éve a kormány rendezte a falu 160 milliós hiányát, hátha fejlődünk valamit. A kérdés, hogy lehet ebből a falunak 45 milliónyi hiánya, L.-nak meg plusz 300 milliója? A válasz egyszerű, hagytuk neki, hagyta a képviselő-testület, aki mindent aláírt neki, mindent elnézett. Amikor pedig le akartak mondani, elég volt egy kis fenyegetés, és már el is párologtak... Hiába, mert köti őket az esküjük, számonkérhetők miket szavaztak meg és herdáltak el. Ki is lehet a hűvösön ezeket pihenni... Épült sok minden, mint bowlingpálya meg ravatalozó, természetesen aki mindent (is!!) tud, annak nem kell engedély. Ezért a bírságot meg mi fizetjük, csekély 8 millió, és ugye a szabályok szerinti átalakítás sincs ingyért, csak L.-nak. A telkén felépült tájház meg minden, ami kell, (fa volt hozzá, emlékszünk az RTL-n ment, hogy a közmunkás neki dolgozik az állam pénzén, a fa meg megy neki, ezt is fizette az önkormányzat) a település bérlő tőle, bár a kulcs nála van, és nem adja oda... mire is jó az egész? Miközben a személyi megalománia keretében a ravatalozóból Emlékezet Háza lett, a fiatalokat meg zárt ajtók mögött erővel tanítja táncolni... Van aki szembeszállt, például J. A. volt jegyző. Őt se megvenni, se megijeszteni nem tudta, az eredmény: végre kiderült pár dolog, a polgármester vesztett, az emiatt megítélt 22 milliót meg ismét fizesse a falu, hiszen oly szegény. Lassan meg is lesz a 45 milliónk. Na és hogy keresetet ezalatt szegény polgármesterünk 300 milliót legalább... egyszerűen lenyúlta a falu homokbányáját. Kifigyelte a lehetőséget, mint autópályaépítés, felmondta a bérlő szerződését, a képviselők megszavazták (mert ugye minek bánya a falunak), hogy legyen az övé, a körötte levő földek tulajdonosait meg megfenyegette az önkormányzat, hogy a gatyájukat is lebírságorolja a parlagfű miatt, kivéve, ha a (főleg az öregek) azt az önkormányzatnak adják ingyen. Az már érdekes dolog, hogy mire a szerződéseket aláírták, már L.-unk és csemetéi lettek a tulajdonosok. Csemetéi is egyre gyarapodnak, nem hiába a nagy természete, az se baj, hogy egy kicsit fogyatékos az anya, vesz egy szekeret, és megoldódik a gond... Az eladott homok után maradt pénzből pedig mindenki egy tányér levest, és ha jól szavaztok, még 4 évet meg pár millió adósságot... Jó étvágyat!”

[4] A másik levél (a továbbiakban: második levél) az alábbiakat tartalmazza: „Tisztelt Polgármesterjelölt Asszony! Úgy gondolom, a falu többségének nevében is gratulálhatok, amiért merte vállalni a megmérettetést és a vele járó kellemetlenségeket „Uralkodónkkal” szemben az idej választáson. Minden értelmes fórumon olvasható, hogy a politikusoknak nagyobb küszöbvel kell rendelkezniük a választópolgárok és más jelöltek megnyilatkozásait is illetően. Olvasva a király és udvartartása „levelét”, remélem ezt az alpári stílust nem veszi fel. Az hóbörög és személyeskedik, akit az összes szélsőjobbaldali pártból kirúgtak (mint név1), vagy fel sem vettek (név2), mert szalonképtelen volt és gátlástalan. Akkor lett volna korrekt, ha az eredmény sorolja (nincs neki, illetve ami van, az több millióba került eddig nekünk), és az elképzeléseit adja elő (azt, hogy még mennyit lop, érthetően nem írja le.).

Remélve, hogy a józan ész kerekedik felül, és nem a diktátorunk marad a székben, kérdezem, hogy polgármestersége esetén az alábbi pár dologgal mit kíván tenni?

1) Elszámoltatása a képviselőknek anyagi és büntetőjogilag:

- bányaeladás (- 300 millió a falunak)
- engedély nélküli építkezések jóváhagyása (bowlingpálya pl.),
- szabálytalan szerződések (tájház bérlése a semmiért pl.),
- magánszemélyeknek kölcsönadás, több millió forint,

2) elszámoltatása a polgármesternek a fenti kérdéseken túl, pl. közmunkás dolgoztatása saját célra saját ingatlanon (legyen az térkő vagy fa),

szabálytalan tevékenység mindenben, amihez csak köze van.

Bízom sikerében és abban, hogy ki meri engedni az elszámolás szellemét a palackból végre is B.-on is, amihez csatlakozhatunk."

[5] A felperes 2019. október 9-én levélben értesítette az alperest arról, hogy álláspontja szerint ő és a levelek megosztói bűncselekményt követtek el vele szemben, ezért büntetőeljárás megindítását helyezte kilátásba.

[6] Az alperes a bejegyzést a perindítást követően eltávolította, azt addig 49 tag látta és 1 tag osztotta meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes a levelek közzétételével megsértette a jóhírnevét és a becsületét. Kérte az alperesnek a további jogsértéstől való eltiltását, elégtétel adására kötelezését, valamint 1.000.000 forint sérelemdíj és annak 2019. október 7-től járó késedelmi kamatainak megfizetésére kötelezését. Előadta, hogy a levelek szerint bűncselekményeket követett el, ami valótlan, hamis tényállítás, és az arra alapított, indokolatlanul bántó véleményeket egy közszereplő sem köteles eltűrni.

[8] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte, arra hivatkozással, hogy a felperes nem az ellen indított pert, akivel szemben az igénye érvényesíthető, a leveleket ugyanis nem ő írta. Másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy az általa közzétett levelek nem sértik a felperes személyiségi jogait, csupán politikai véleményt tartalmaznak, amelyet egy közszereplő – különösen választási kampány idején – tűrni köteles.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[10] Az alperes alaki védekezését azért tartotta megalapozatlannak, mert egyrészt a passzív perbeli legitimáció hiánya esetén a keresetet érdemben kell elutasítani, másrészt az igény a sérelmezett bejegyzést közzétett, és a bejegyzéssel érintett Facebook csoportot fenntartó alperessel szemben érvényesíthető volt.

[11] Ennek megfelelően a keresetet érdemben bírálta el, és döntését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44. §-ára és 2:45. §-ára, az Alkotmánybíróság 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatára, valamint a PK 12. számú állásfoglalásra alapította.

[12] Abból indult ki, hogy a levelek egy választási kampányban születtek, azokban egy helyi lakos a felperes polgármesteri, tehát közszereplői tevékenységével összefüggésben fogalmazott meg kritikus kérdéseket, a faluban közszájon forgó valós vagy általa valósnak vélt tényekről, eseményekről, jelenségekről formálta meg saját véleményét, és azokból vont le következtetéseket. Minthogy a levelek közügyekben történő közlést, a felperes közéleti

tevékenységét megítélő véleménynyilvánítást tartalmaznak, az azzal kapcsolatos valóságbizonyítást szükségtelennek tartotta. Álláspontja szerint a levelekben olyan állítás nem szerepelt, hogy a felperes közvetlenül bűncselekmény elkövetésében vett részt, és a véleménynyilvánítás határán túlmutató, a felperes emberi méltóságát sértő, a magán- és családi életét közvetlenül érintő, a közügyek vitatásán kívül eső véleményt sem fogalmaznak meg.

[13] Az első levélnek azt a szövegrészét, amely szerint „[c]semetéi is egyre gyarapodnak, nem hiába a nagy természete, az se baj, hogy egy kicsit fogyatékos az anya, vesz egy szekeret, és megoldódik a gond...”, önmagában értelmezhetetlennek tartotta. Mindazonáltal kifejtette, hogy ha ez a közlés a felperesek hozzátartozóira utalna, akkor nem a felperest illeti meg a személyiségvédelem. Emellett rögzítette, hogy a helyi választási bizottság a felperest egyszer már elmarasztalta a választás tisztaságát sértő magatartásáért, és az első levél erre a valós tényre utalt.

[14] A második levél vonatkozásában kiemelte, hogy annak címzettje nem a felperes, hanem kihívója, akiről a választási kampányban a felperes is hosszú politikai véleményt fogalmazott meg a „B. É.” című kiadványban.

[15] Figyelemmel volt arra is, hogy mivel a felperest újra polgármesterré választották, ezért önmagában a két levél közzététele miatt az általa hivatkozott, politikai jellegű hátrányok nem érték.

[16] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[17] A PK 12. számú állásfoglalásban foglaltaknak megfelelően elvégzett vizsgálat alapján egyértelműen megállapíthatónak tartotta, hogy a sérelmezett közlések a köztisztviséget betöltő felperes polgármesterként kifejtett tevékenységére vonatkoztak, és – a 7/2014. (III. 7.) AB határozat indokolásának [48] bekezdésére is tekintettel – vitán felül közügyet érintettek. Emiatt pedig megállapította, hogy a közlések a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolásának [39] bekezdése alapján automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalom alá kerültek.

[18] A mérlegelési körbe vonandónak tartotta azt is, hogy a kérdéses időszakban választási kampány folyt, amelyben a felperes és a második levél közvetlen címzettje is jelöltként vett részt. Ezt azért tartotta lényegesnek, mert – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – a választási kampány olyan szituáció, amelynek során a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája mellett érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények akár túlzó, felfokozott megfogalmazásának. Erre tekintettel helytállónak találta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy a sérelmezett levelek összességükben a felperes köztisztvisésre való alkalmassága tárgyában megfogalmazott politikai vélemények voltak. Érvelése szerint ezek az általánosságban megfogalmazott közlések nem jelentik azt, hogy akár a szerző, akár a leveleket közzétevő alperes meghatározott bűncselekmény elkövetésével vádolta meg a felperest, hiszen e kijelentések konkrétumokat nem tartalmaztak, és így azokat – a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolásának [41] bekezdése értelmében – nem lehet tényállításnak tekinteni. Kifejtette továbbá, hogy ez a választási kampány során elhangzott, felfokozott és sarkos hangvételű, de csupán általánosságokat tartalmazó kritika nem lépi át a közszereplőkkel szemben megengedett véleménynyilvánítás tág határait, és ezért nem sérti a felperes személyiségi jogait.

[19] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az első levélnek az elsőfokú ítélet jogi indokolásában idézett szövegrésze nem volt értelmezhető. Ehhez álláspontja szerint a fellebbezésben előadottakkal szemben nem különleges szakértelemre, hanem arra lett volna

szükség, hogy a közlés e részét egy átlagolvasó a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján képes legyen értelmezni, ami azonban nem volt lehetséges. A szóban forgó szövegrészből a „nagy természetű” kifejezést – a fellebbezési érveléssel egyezően – nem minősítette sértőnek. Utalt továbbá arra, hogy becsületsértő tartalma legfeljebb a felperes gyermekei anyjának jellemzésére használt „fogyatékos” kifejezésnek lehetett, de az a felperes személyiségi jogait nem érintette, és így azzal kapcsolatban a felperes személyiségvédelmet nem kérhetett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[20] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó ítélet meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[21] Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 12. § *f*) pontját, 276. § (1) bekezdését, valamint (4) bekezdés *a*) és *b*) pontját, 278. § (1) bekezdését, 279. § (1), (2) és (3) bekezdését, a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdését, 2:43. § *d*) pontját, 2:44. §-át, 2:45. §-át, 2:51. § (1) bekezdését, 2:52. §-át, 2:53. §-át és 6:48. § (1) bekezdését jelölte meg.

[22] Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a másodfokú eljárásban olyan tanács járt el, amelynek elnöke és tagja korábban vele szemben elfogultnak tartotta magát.

[23] Állította, hogy a kifogásolt közlések önmagukban, de a maguk egészében vizsgálva is olyan tényállításokat tartalmaznak, amelyek a jóhírnevét sértik és becsületsértő tartalmúak. Megismételte továbbá, hogy a levelekben több bűncselekmény elkövetésével is vádolták, és a perben eljáró bíróságok ezzel ellentétes értelmezését tévesnek tartotta. Azzal sem értett egyet, hogy a levelekben politikai véleményt fogalmaztak meg. Álláspontja szerint a sérelmezett közlések túlmutatnak azon a kritikán és véleménynyilvánításon, amelyet a jog megenged, és amelyet egy közszereplőnek el kell viselnie. Fenntartotta ugyanakkor azt a hivatkozását is, hogy a levelek minden alapot nélkülöző, valótlan tényállításokat tartalmaznak, és a valóság bizonyítása az alperest terhelte volna.

[24] Az első levélnek a mindkét fokú bíróság által külön is vizsgált szövegrészét illetően kifejtette, hogy abban nagyon is értelmezhető, a magánéletére vonatkozó, kifejezetten ártó szándékú kijelentések szerepelnek, amelyekkel kapcsolatban a személyiségvédelem megillette.

[25] Okfejtése szerint a perben eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok téves értékelésével, jogszabályba ütköző módon jutottak arra a következtetésre, hogy a két levél tartalma közügyekben történő közlésnek minősült, amely az emberi méltóságát nem sértette, és azt közszereplőként tűrnie kellett. Egyebekben megismételte az eljárás korábbi szakaszaiban kifejtett jogi érveit.

[26] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[27] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[28] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

[29] A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott eljárási hibáktól mentes volt. A felperes tévesen állította a Pp. 12. § *f*) pontjának megsértését. Az e jogszabályhelyre alapított, az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében a másodfokú bírósággal szemben

előterjesztett kizárási kérelmét ugyanis a Kúria a Pkk.II.24.816/2020/2. számú végzésében megalapozatlannak minősítette, és a másodfokú bíróság kizárását megtagadta. Jóllehet a felperes a kizárási kérelmét ezt követően is fenntartotta, és erről a fellebbezési tárgyaláson is nyilatkozott, ez az újabb bejelentés a Pp. 18. § (1) bekezdésének harmadik mondata értelmében nem jelenthette akadályát az érdemi határozat meghozatalának.

[30] A felülvizsgálati kérelemben feltüntetett további, a bizonyítási eljárás általános szabályai között található eljárásjogi jogszabályhelyek esetében figyelemmel kellett lenni arra, hogy az 1/2017. Polgári jogegységi határozat szerint a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó 1/2016. (II. 5.) PK vélemény 3. pontja a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi kellékeként határozza meg a hivatkozott jogszabálysértés tartalmi körülírását, az arra vonatkozó jogi álláspont kifejtését, ami a Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak közül a jogszabálysértés pontos megnevezésével azonosítható. A felperes ugyanakkor e követelménynek az említett eljárási szabálysértések vonatkozásában nem tett eleget. Azon túl, hogy a korábbiakkal egyező, változatlan hivatkozása szerint a keresetében kifogásolt közlések valóságtartalmának bizonyítása az alperest terhelte volna, a felülvizsgálati kérelem sem a bizonyítás elrendelésével vagy mellőzésével, sem a bizonyítás felvételének módjával, sem pedig a bizonyítás eredményének mérlegelésével összefüggő jogi okfejtést nem tartalmazott. Az utóbbiak kapcsán ki kell emelni azt is, hogy a felperes nem a jogerős ítéletben megállapított tényállást vitatta, és nem az annak alapjául szolgáló bizonyítékmérlegelés hibáját állította, hanem a másodfokú bíróság által levont jogi következtetések helyességét vonta kétségbe, a felülvizsgálati kérelmében is megjelölt anyagi jogi jogszabályhelyek téves alkalmazására hivatkozott.

[31] A felperes a keresetében a becsületének [Ptk. 2:45. § (1) bekezdés] és jóhírnevének [Ptk. 2:45. § (2) bekezdés] alperes általi megsértését állította, és erre tekintettel kérte a személyiségi jogsértés különböző szankcióinak alkalmazását. A szóban forgó személyiségi jogok tartalmának figyelembevételével a kifogásolt közléseket aszerint különböztette meg, hogy azok álláspontja szerint tényállásnak vagy véleménynyilvánításnak minősültek-e. Az e körben szükséges vizsgálatot mindkét fokú bíróság elvégezte, és ennek során helyesen nem csupán a PK 12. számú állásfoglalás II. pontjában meghatározott értelmezési szempontokra, hanem az Alkotmánybíróságnak a közügyek szabad vitatását szolgáló véleménynyilvánítás kapcsán kialakított, következetes gyakorlatára is figyelemmel voltak.

[32] A jogvita eldöntésekor ugyanis abból kellett kiindulni, hogy a felperes polgármesterként közszereplőnek minősült, és az alperes a sérelmezett tartalmú leveleket az önkormányzati választásokat megelőzően, a felperes részvételével, az újabb polgármesterjelöltsége mellett zajló választási kampány időszakában tette közzé. Ennélfogva a keresetben feltüntetett személyiségi jogokra vonatkozó jogszabályhelyeken kívül a közéleti szereplők személyiségi jogának védelméről rendelkező Ptk. 2:44. § alkalmazása sem volt mellőzhető. Ehhez pedig elengedhetetlen volt az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás szabadságából fakadó követelmények érvényesülése körében az Alkotmánybíróság által meghatározott alkotmányossági teszt elvégzése.

[33] Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánításhoz való jog tekintetében a bírói mérlegeléshez szükséges szempontrendszer, az alkotmányos alapelveket a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39]-[41] bekezdéseiben határozta meg. Ennek megfelelően az ilyen ügyekben a bíróságnak először abban a kérdésben kell döntenie, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. A bíróságnak a második lépésben azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállásnak vagy értékítéletnek minősül-e. Ennek során figyelemmel kell lennie arra, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem

ellenőrizhető és nem igazolható. Az értékítéletekkel szemben a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető. Végül vizsgálni kell, hogy a közlés nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát. Ez a határ a mások emberi méltóságából fakadó becsület és jóhírnév védelme. Vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy a családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30]-[32]}. Ezen teszt alapján pedig esetről esetre lehet megállapítani, hogy a véleménynyilvánítási szabadságot vagy az érintett jóhírnévét, becsületét kell-e előtérbe helyezni {3357/2019. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [28]}.

[34] A perben eljáró bíróságok az ismertetett szempontrendszer alapulvételével, helyesen állapították meg, hogy a sérelmezett közlések a felperes polgármesterként kifejtett tevékenységére vonatkoztak, a felperest közszereplői minőségében érintették, s így a közügyek szabad vitatásával álltak összefüggésben. A közéleti viták lényegi részét jelentik ugyanis a közélet alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]; 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [37]}. A közéleti vita fogalmába nem csupán a hivatásuknál fogva közéleti személyiségek tevékenységének feltárása és elemzése tartozik, hanem az is annak minősül, hogy kik bírnak hatással az önkormányzati politikai és gazdasági döntésekre (Kúria Pfv.IV.20.055/2020/6.).

[35] A bíróságok annak is helytállóan tulajdonítottak jelentőséget, hogy – a fentebb írtak szerint – az alperes a leveleket az önkormányzati választási kampány időszakában hozta nyilvánosságra. A választási kampány során tett, a másik jelöltet negatív színben feltüntető kijelentések a véleménynyilvánítási szabadság körébe tartoznak, ha ezzel a választópolgárok döntési lehetőségét kívánják elősegíteni {5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [30]}. A választási kampányt az Alkotmánybíróság következetesen olyan szituációnak tekinti, amelyben a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények akár túlzó, felfokozott megfogalmazásának, tekintettel arra is, hogy ezen időszak alatt a cáfolat vagy ellenvélemény kifejtésének is jelentős tere nyílik {3240/2019. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [27]}.

[36] A hivatkozott alkotmányossági teszt második lépéseként abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a közzétett levelek tényállításokat vagy értékítéleteket tartalmaztak-e. Ennek során figyelemmel kellett lenni arra, hogy míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt. A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. A tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felrőhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabad folyásának érdekét {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49]-[50]}. Az adott esetben annak is jelentősége volt, hogy ha a megnyilatkozásnak a közügyek vitája, kiváltképp a kampány sajátosságaira tekintettel észszerűen tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a közlést a választók az érintett múlt- vagy jövőbeli politikájára vagy a jelölt alkalmasságára vonatkozó politikai véleményként (nem pedig szó szerint) értelmezik, akkor a közéleti vita legintenzívebb szférájának szabad alakulása érdekében ebből kell kiindulni. Ez a mérlegelés egyértelműen túlmutat a kijelentés elemeinek pusztán bizonyíthatósági teszttel történő

vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli {3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.

[37] Mindezek alapján a bíróságok megalapozottan jutottak arra az egyező következtetésre, hogy a keresetben kifogásolt közlések a felperes polgármesteri tevékenységével kapcsolatban megfogalmazott, a véleménynyilvánítás körébe tartozó kritikának minősültek. Ehhez képest annak egyes elemeit, a keresetben ekként megjelölt szövegrészeket sem lehetett ettől eltérően tényállításnak minősíteni. A sérelmezett kijelentéseket ugyanis nem a szöveggörnyezetükből kiragadva, hanem az azokat tartalmazó írások lényegének és mondanivalójának tükrében, a maguk összességében kellett értelmezni, amelynek során figyelemmel kellett lenni arra, hogy egy-egy vélemény megfogalmazása magában foglalhat tényállításokat is, de ez nem feltétlenül változtatja meg az egész közlés lényegét, mondanivalóját (Kúria Pfv.IV.21.828/2019/6.). A bíróságok ennek megfelelően, helytállóan mutattak rá arra, hogy – a felperes alapvető kereseti érvelésével ellentétben – a levelek szerzője a felperest konkrét bűncselekmény elkövetésével nem „vádolta”. Mint ahogy azt is helyesen fejtették ki, hogy ez a felperes közéleti tevékenységéről alkotott értékítélet a szabad véleménynyilvánítás politikai közszereplőkkel szemben megengedett tágabb kereteit nem lépte át.

[38] Az első levélnek az ítéletekben külön is vizsgált, a „[c]semetéi is egyre gyarapodnak...” kezdetű mondat tartalmát – a korábbiakban már hivatkozott PK 12. számú állásfoglalás II. pontjában meghatározott szempontok figyelembevételével – az átlagolvasó számára közvetített jelentéstartalom szerint kellett megítélni. Ennek alapján mindkét fokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kérdéses szövegrész nem volt értelmezhető, s így annak valódi tartalmát feltárni nem lehetett. Az abból kiemelt egyes szavak, szócsoportok közül – ahogyan a jogerős ítélet indokolása is rögzíti – esetlegesen a felperes gyermekeinek anyját minősítő „fogyatékos” kifejezés esetében merülhetett fel a becsületsértő jelleg, a Ptk. 2:54. § (1) bekezdésében előírt személyes igényérvényesítésre tekintettel azonban a felperest e körben kereshetőségi jog nem illette meg. Az utóbbi jogszabályhely megsértését pedig a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem is állította.

[39] Mindezekből következően a jogerős ítélet a személyiségi jogsértésnek a keresetben alkalmazni kért jogkövetkezményeit meghatározó, a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett jogszabályhelyeket sem sérti. (Azok közül a Ptk. 2:53. §-ának sérelmére alapított felülvizsgálati támadás érdemben nem is volt vizsgálható, mivel a felperes kártérítési igényt az alperessel szemben nem érvényesített.)

[40] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[41] 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:44. §, 2:45. §

A döntés elvi tartalma

[42] A közéleti viták lényegi részét jelentik a közélet alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik.

Záró rész

[43] A Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése és a Pp. 364. §-a folytán alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdésére tekintettel kötelezte a felperest az alperes részéről felmerült – a kifejtett jogi képviselési tevékenység arányában megállapított, a

megbízási szerződésben kikötötnél kisebb összegű ügyvédi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[44] A felperes az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés *f*) pontja] miatt le nem rótt, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére a Pp. 102. § (1) bekezdése értelmében köteles.

[45] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[46] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d*) pontja zárja ki

Budapest, 2022. február 2.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró